waterschap vallei en veluwe

Adres Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn
Telefoon (055) 527 29 11
E-Mail info@vallei-veluwe.nl
Website www.vallei-veluwe.nl

Omgevingsdienst Regio Nijmegen
[redacted]
Postbus 1603
6501 BP NIJMEGEN

Datum	6 oktober 2025	Contactpersoon	[redacted]
Uw kenmerk		E-mailadres	[redacted]@vallei-veluwe.nl
Ons kenmerk	Z2023-11-0269/D2025-10-0002	Telefoonnummer	[redacted]

Onderwerp Advies waterparagraaf voor Arla Foods B.V., Gildenstraat 30 te Nijkerk

Geachte [redacted]

Met uw verzoek van 5 december 2023 stelt u het waterschap in de gelegenheid advies uit te brengen over de omgevingsvergunningaanvraag van Arla Foods B.V., gevestigd aan de Gildenstraat 30 te Nijkerk, ingediend op 9 november 2023. Een aanvulling op de aanvraag is op 14 februari 2025 ontvangen. Uw verzoek en de aanvullingen zijn geregistreerd onder zaaknummer Z2023-11-0269.

Wij maken graag gebruik van deze gelegenheid om advies te geven. Naar aanleiding van uw verzoek ontvangt u ons advies zoals bedoeld in artikel 2.26 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Ons advies treft u aan in de bijlage.

Meer informatie?
Het verzoek is in behandeling bij [redacted]. Wanneer u vragen heeft over de inhoud van deze brief, dan kunt u contact opnemen met hem op telefoonnummer [redacted] of per e-mail via [redacted]@vallei-veluwe.nl.

Hoogachtend,
namens dijkgraaf en heemraden Waterschap Vallei en Veluwe,

teamleider Vergunningen

Bijlage(n) 1
Kopie aan

Bijlage 1

Advies van de waterkwaliteitsbeheerder
Bij de aangevraagde activiteiten is sprake van lozingen van afvalwater op het openbaar rioolstelsel. Op grond van artikel 2.26 van de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) is het waterschap in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen.

Afvalwater

1. Het kader voor de bescherming tegen verontreiniging door lozing van afvalwater

De lozing van het afvalwater mag geen ontoelaatbare gevolgen hebben voor de doelmatige werking van het openbaar riool, de rioolwaterzuiveringsinstallatie Nijkerk en de kwaliteit van het oppervlaktewater waarop het effluent van deze rioolwaterzuiveringsinstallatie wordt geloosd. Bovendien mag de verwerkbaarheid van het riool- en zuiveringsslib niet nadelig worden beïnvloed. Voor de toelaatbaarheid van lozingen van afvalwater wordt getoetst aan beleid en regelgeving zoals vastgelegd in diverse beleidsdocumenten en regelingen, met name:

a. de RIE-richtlijn
b. de Kaderrichtlijn Water
c. het Nationaal Water Programma 2022-2027.
d. het Blauw Omgevingsprogramma 2022-2027.

De RIE-richtlijn
Er wordt in dit advies niet nader ingegaan op de RIE-richtlijn. Er wordt vanuit gegaan dat dit al in de considerans van de omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit (mba) staat verwoord.

De Kaderrichtlijn Water
De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die tot doel heeft de ecologische en chemische waterkwaliteit te verbeteren.

Chemische doelstellingen
De chemische doelen van de Kaderrichtlijn Water zijn vastgelegd in normen. Onder de KRW is een aantal (40) prioritaire stoffen en stofgroepen gekozen, waarvoor in de Richtlijn Prioritaire Stoffen (richtlijn 2013/39/EC) normen voor oppervlaktewater zijn vastgesteld. Daarnaast zijn lidstaten verplicht om voor alle stoffen die mogelijk een probleem vormen een norm vast te stellen. Die normen moeten gehaald zijn per 2015. Om normoverschrijding te voorkomen zijn de EU-lidstaten verplicht maatregelen te treffen.

Ecologische doelstellingen
Volgens de KRW moet het oppervlaktewater een 'Goede Ecologische Toestand' (GET) hebben. Deze GET wordt afgeleid van een referentiesituatie bij een specifiek watertype. De GET geldt alleen voor natuurlijke wateren, maar Nederland kent voornamelijk kunstmatige en/of sterk veranderde wateren. Voor niet-natuurlijke wateren moet het 'Goed Ecologisch Potentieel' (GEP) afgeleid worden. Dit gebeurt aan de hand van de ecologie van natuurlijke watertypen die het meest op de niet-natuurlijke wateren lijken.

Het Nationaal Waterprogramma
Het landelijk te voeren waterkwaliteitsbeleid staat vermeld in het Nationaal Waterprogramma 2022-2027. Ter bescherming en verbetering van de waterkwaliteit worden maatregelen ingezet op basis van twee elkaar aanvullende beleidskaders van het preventieve waterkwaliteitsbeleid:
1. een algemeen beleidskader dat van toepassing is op alle wateren en dat uit twee sporen bestaat:

a. het brongericht spoor; dit houdt in dat in vergunningen de beste beschikbare technieken (BBT) worden voorgeschreven om lozingen en emissies terug te dringen.
b. het waterkwaliteitsspoor (ook wel emissie-immissietoets genoemd) voor het beoordelen van de aanvaardbaarheid van de emissie na toepassing van BBT. Indien de restlozing ertoe leidt dat de kwaliteit van het oppervlaktewater niet voldoet aan de daaraan gestelde waterkwaliteitsdoelstellingen, kunnen verdergaande maatregelen worden geëist.

2. een aanvullend beleidskader dat zich specifiek richt op de betreffende waterlichamen met het oog op de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Het Blauw Omgevingsprogramma
De wijze waarop Waterschap Vallei en Veluwe invulling geeft aan de KRW is onder meer vastgelegd in het Blauw Omgevingsprogramma 2022-2027.

2. De gevolgen van de activiteiten voor de lozing van afvalwater

Arla Foods B.V. is een bedrijf dat zich bezig houdt met de productie van dagverse zuivelproducten zoals melk, karnemelk, yoghurt en vla, en aan de logistieke verwerking en distributie van deze producten via een logistiek centrum. De dagelijkse activiteiten bestaan onder andere uit:

- Het ontvangen en opslaan van melk.
- Het inwendig reinigen van RMO-tankauto's. RMO is een rijdende melkontvangst. Met deze tankauto wordt melk bij de boer opgehaald en naar de zuivelfabriek getransporteerd.
- Het ontromen en pasteuriseren van melk.
- Afleveren van room naar andere zuivelfabrieken.
- Het ontvangen en opslaan van grond- en hulpstoffen.
- Het processen van dagverse melk- en speciaal producten.
- Het afvullen van producten in consumentverpakkingen.
- Het palletiseren en gekoeld opslaan van consumentverpakkingen.
- Het uitleveren van consumentverpakkingen naar distributiecentra van supermarkten.

3. Afvalwaterlozing

Binnen de inrichting van Arla ontstaat afvalwater vrij. Dit afvalwater bestaat uit:

- Huishoudelijk afvalwater afkomstig van sanitaire voorzieningen;
- Spoelwater ontijzering grondwater;
- Reinigingswater van productiemiddelen en verpakkingsmachines;
- Ketelspuiwater;
- Regeneratiewater van de ionenwisselaars van ontharding van water;
- Koelwater;
- Potentieel verontreinigd hemelwater; en
- Hemelwater.

<u>Zuiveringsvoorziening van Arla</u>

Het bedrijfsafvalwater en verontreinigd hemelwater wordt opgevangen in een buffertank, waarna het wordt toegevoerd aan een interne afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI) op de locatie, die in beheer is van Arla. In de AWZI wordt het afvalwater gezuiverd met behulp van zuurstof en micro-organismen. Het gezuiverde afvalwater (effluent) wordt vervolgens geloosd op een persleiding en getransporteerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Nijkerk. Deze RWZI is in beheer van het waterschap Vallei en Veluwe. Het betreft hier een directe lozing, waarvoor het waterschap het bevoegd gezag is.

Arla loost een deel van het effluent van haar AWZI ook op het gemeentelijke riool. Via het gemeentelijke riool wordt dit afvalwater vervolgens alsnog naar de RWZI Nijkerk afgevoerd. Het betreft hier een indirecte lozing. Voor deze indirecte lozing is de omgevingsdienst het bevoegd gezag. Dit advies heeft betrekking op de indirecte lozing.

4. Advies

4.1 Lozing huishoudelijk afvalwater

Volgens het aanvraagdocument AB24.01817 wordt het huishoudelijk afvalwater, afkomstig van de sanitaire voorzieningen binnen het bedrijf, rechtstreeks geloosd op het gemeentelijk riool. Echter, uit het processchema afvalwater op pagina 9 van hetzelfde document blijkt dat een deel van het huishoudelijk afvalwater (stroom 5 en 6) wordt gebufferd in een buffertank, waarna het wordt afgevoerd naar de interne AWZI van Arla. Deze gegevens zijn tegenstrijdig.

De meest gebruikelijke route voor de lozing van huishoudelijk afvalwater is aansluiting op het gemeentelijk rioolstelsel dat uitmondt in een RWZI. Als een rechtstreekse aansluiting op het rioolstelsel niet mogelijk is, kan lozing onder voorwaarden worden toegestaan op grond van een vergunning of algemene regels uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).
In het geval van Arla is lozing via de AWZI in principe mogelijk, mits:

- aansluiting op het gemeentelijk rioolstelsel niet gerealiseerd kan worden, én
- de verwerkingscapaciteit van de interne AWZI toereikend is.

Het is aan Arla om deze mogelijkheden te onderzoeken. Wij adviseren u daarom om in de vergunning een onderzoeksverplichting op te nemen. Dit onderzoek moet gericht zijn op de mogelijkheden om al het huishoudelijk afvalwater volledig aan te sluiten op het gemeentelijk vuilwaterriool.
Het onderzoek dient in elk geval de volgende onderdelen te omvatten:

- Een beschrijving van de huidige lozingsroute(s) van het huishoudelijk afvalwater;
- De capaciteit en actuele belasting van de interne AWZI;
- De beschikbaarheid en ligging van het gemeentelijk vuilwaterriool ten opzichte van het perceel;
- Een kostenraming voor een directe aansluiting op het gemeentelijk riool;
- Een onderbouwing waarom volledige aansluiting op het gemeentelijk riool eventueel niet mogelijk of economisch niet haalbaar is;
- Een beoordeling of de capaciteit van de interne AWZI voldoende is om het volledige huishoudelijk afvalwater te verwerken, indien aansluiting op het gemeentelijk riool niet mogelijk blijkt.

4.2 Afvalwater afkomstig van de bereiding van voedingsmiddelen uit de kantine

Dit afvalwater wordt, voordat het via het bedrijfsafvalwaterriool naar de afvalwaterzuivering wordt getransporteerd, eerst door een vetvanger geleid. Voor de lozing van vet- of oliehoudend afvalwater geldt het toepassen van een vetafscheider vaak als de Best Beschikbare Techniek (BBT). De combinatie van een vetvanger en de biologische zuivering door Arla wordt beschouwd als BBT.

4.3 Bedrijfsafvalwater en vervuild hemelwater.
Het bedrijfsafvalwater en vervuild hemelwater, afkomstig van bodembeschermende voorzieningen, worden geloosd op de bedrijfsriolering. Via deze riolering worden beide stromen opgevangen in een buffertank, waarna zij, samen met andere afvalwaterstromen, worden getransporteerd naar de AWZI van Arla voor verdere verwerking.
De lozing van bedrijfsafvalwater en verontreinigd hemelwater vindt plaats conform de Best Beschikbare Technieken (BBT), mits de ontworpen capaciteit van de installatie toereikend is om deze stromen adequaat te verwerken zonder overbelasting van het systeem.

4.4. Lozing van afvalwater buiten de AWZI om.
Het algemene waterkwaliteitsbeleid bestaat uit een drietal elementen, die achtereenvolgens als toetsstappen bij de beoordeling van een lozing aan bod komen:

Toetsstap 1 - Bronaanpak: hierbij ligt het accent op preventie, het voorkómen dat bepaalde stoffen via afvalwater in het oppervlaktewater worden geloosd.

Toetsstap 2 - Minimalisatie: in deze stap van de toetsing van een lozing wordt beoordeeld in welke mate zuivering van de afvalwaterstroom noodzakelijk is voordat deze in het oppervlaktewater geloosd wordt. Bij deze beoordeling wordt erop toegezien dat ten minste de beste beschikbare technieken (BBT) worden toegepast. Het gaat hier om de technieken die het hoogste haalbare resultaat geven bij het voorkomen en/of zuiveren van het afvalwater. Eventuele in wet- en regelgeving van toepassing zijnde emissiegrenswaarden worden hierbij in acht genomen.

Toetsstap 3 - De immissietoets: deze stap vormt het sluitstuk van de beoordeling van lozingen. Hierin wordt beoordeeld of vanuit waterkwaliteitsoogpunt een nog verdergaande bronaanpak en/of zuivering nodig is dan volgt uit de eerste twee toetsstappen. De immissietoets vindt plaats, met behulp van het Handboek Immissietoets 2019.

Bij de beoordeling van de lozing door Arla wordt stilgestaan bij stap 2 van het geldende beleid (toepassing van de Beste Beschikbare Technieken, BBT) en bij stap 3 van de immissietoets (de significantietoets).

Toepassing van BBT
Voorafgaand aan de discussie over de immissietoets dient Arla te voldoen aan de uitgangspunten van de BBT, namelijk het voorkomen en minimaliseren van lozing door toepassing van BBT.

Arla beschikt over een eigen afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI), maar loost (deels) ongezuiverd afvalwater. Dit is niet in overeenstemming met de BBT. Wij adviseren u daarom om een onderzoeksverplichting op te nemen in de vergunning. Het onderzoek moet gericht zijn op de mogelijkheden om alle verontreinigde afvalwaterstromen zodanig te behandelen en af te voeren dat wordt voldaan aan de eisen van de Beste Beschikbare Technieken. Het onderzoek dient de volgende onderdelen te omvatten:

- Een beschrijving en kwantificering van alle afvalwaterstromen binnen het bedrijf (zowel proceswater als huishoudelijk afvalwater);
- Een overzicht van de huidige lozingsroutes (bijvoorbeeld op oppervlaktewater, gemeentelijk riool, via de eigen AWZI);
- Een aanduiding van welke stromen momenteel niet worden voorbehandeld of gezuiverd voorafgaand aan lozing;
- De technische capaciteit van de bestaande AWZI (ontwerpcapaciteit, actuele belasting en restcapaciteit);
- De mogelijkheid om ook de momenteel ongezuiverd geloosde stromen op de AWZI aan te sluiten, zonder dat dit leidt tot overbelasting of overschrijding van de effluenteisen;
- Technisch haalbare alternatieven om ongezuiverde lozingen te beëindigen;
- Een beoordeling of aanvullende zuiveringsstappen noodzakelijk of doelmatig zijn;
- Een onderbouwing op basis van BBT-documentatie en relevante Nederlandse en Europese richtlijnen.

Het doel van dit onderzoek is het verkrijgen van een helder en onderbouwd inzicht in de meest doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze van behandeling en lozing van alle afvalwaterstromen van Arla.

<u>Immissietoetsing</u>
Een zorgvuldige toepassing van de beleidsstappen is essentieel om tot een juridisch houdbare beoordeling te komen. In het geval dat de discussie direct wordt gericht op de immissietoets, geldt het volgende:

Op basis van de aangevraagde lozingssituatie voldoet Arla niet aan stap 3 (de significantietoets) van de immissietoets. Arla heeft in haar aanvraag verzocht om af te wijken van deze toets.

De significantietoets is primair bedoeld om bescherming te bieden tegen cumulatieve effecten van meerdere lozingen. Daarnaast voorkomt deze stap dat de beschikbare milieugebruiksruimte door één of slechts enkele bedrijven wordt opgebruikt. In de praktijk blijkt het mogelijk om door toepassing van BBT aan deze toets te voldoen.

Indien wordt verzocht om af te wijken van de significantietoets, bijvoorbeeld voor stikstof of fosfaat, dan dient expliciet te worden gekeken naar cumulatieaspecten: zijn er andere bedrijven die stikstof en fosfaat lozen en wat is daarvan het effect op de waterkwaliteitsdoelen? In dergelijke gevallen is het noodzakelijk om uitgebreid te motiveren dat het aantal puntbronnen voor de betreffende stoffen in het waterlichaam dusdanig beperkt is, dat cumulatie geen risico vormt voor het behalen van de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Bij een verzoek tot afwijking van deze toets is het van belang om in ieder geval de volgende aspecten te beoordelen:

- Of er meerdere lozers op het betreffende waterlichaam aanwezig zijn;
- Of de ecologische toestand (biologie) op orde is;
- Of er risico is op algenbloei in de zomer.

Toepassing op de Akkervaart en het Nijkerkernauw
Voor het oppervlaktewater van de Akkervaart en het Nijkerkernauw geldt het volgende:

- Er kunnen meerdere bedrijven zijn die stikstof (N) en fosfor (P) lozen op deze waterlichamen. Dit moet nog worden bevestigd door het waterschap;
- Het waterlichaam voldoet niet aan de eisen die in het kader van de KRW zijn gesteld. De waterkwaliteitsdoelstellingen voor stikstof en fosfor worden niet gehaald.

Antwoorden op de vraag van Arla over afwijking van de 10%-regel luidt:

- Er zijn mogelijk meerdere bedrijven die stikstof en fosfaat lozen op de Akkervaart en het Nijkerkernauw;
- De RWZI Nijkerk voldoet op dit moment niet aan de eisen voor nutriëntenlozing, ook zonder de lozing van Arla;
- De huidige toestand van het waterlichaam Nijkerkernauw voldoet niet aan de KRW-doelstellingen voor nutriënten.

Het advies is om, op basis van de huidige lozingssituatie van Arla, geen uitzondering toe te passen op de 10%-regel van stap 3 van de immissietoets. Er dient nadrukkelijk gestuurd te worden op het doorlopen van de juiste volgorde van de beleidstappen, te beginnen met:

- Voorkomen van lozing (stap 1), en
- Minimalisatie door toepassing van BBT (stap 2).

Wanneer Arla aantoonbaar aan deze stappen voldoet, kan de lozing opnieuw worden beoordeeld door middel van een immissietoets.

De lozing van Arla betreft hier een bestaande lozing. Een directe beëindiging van deze lozing is daarom niet wenselijk. Wel mag worden verwacht dat Arla maatregelen neemt om tot een betere lozingssituatie te komen. Daarbij dient Arla een redelijke termijn te krijgen om deze maatregelen te treffen.

Wij adviseren u daarom om ook in dit kader een onderzoeksverplichting op te nemen in de vergunning. Dit onderzoek moet gericht zijn op het kunnen voldoen aan de immissietoets, zoals bedoeld in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Het onderzoek dient inzicht te geven in:

- De aard, samenstelling en omvang van de lozing;
- De technische en economische mogelijkheden om de lozing zodanig te beperken dat wordt voldaan aan de geldende milieukwaliteitseisen ter plaatse van het ontvangende oppervlaktewater.